

מוסדי דעת ונתיבי תורה מהיכל רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

• ישיבת פוניבז' •

חג השבועות תשפ"ז

• בס"ד • שנה ד' • גליון קמ"ז •

"כתבם על לוח ליבך"

ההכנה של הלוח, היא קובעת כמה הכתב ישפיע, הקב"ה מדבר, אבל מי שהלב שלו הוא לב נקי, לוח ראוי - נחקק בליבו כל התורה, ומי שהכין את הלב פחות - התורה נחקקת אצלו פחות. כל אחד נולד עם לוח, לכל יהודי יש לוח, אבל בשבועות הקב"ה כותב, ואם אנחנו נכין את הלוח, אם נאפשר לכתוב על הלוח - הקב"ה יחקק אצלו בלב.

בשבועות - הדבר היחיד שעושים זה רק ללמוד!

מגיע חג השבועות, יום נשגב ונורא, והדבר היחיד שעושים ביום הזה זה ללמוד תורה. דוד המלך נפטר בשבועות שחל בשבת, והגמרא (שבת ל) מספרת "אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם, הודיעני ד' קצ', אמר לו גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם. ומדת ימי מה היא - גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימי של אדם. ואדעה מה חדל אני - אמר לו בשבת תמות", והגמרא שם אומרת שדוד המלך לא רצה להיפטר בשבת.

וממשיכה הגמרא (שם ע"ב) "כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס כולי יומא, ההוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכיל ליה, דלא הוה פסק פומיה מגירסא. אמר, מאי אעביד ליה, הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה, אתא מלאך המות סליק ובחיש באילני, נפק למיחזי. הוה סליק בדרגא, איפחית דרגא ממותיה, אישתיק ונח נפשיה", וכך ברגע שדוד המלך הפסיק ללמוד תורה, מלאך המוות יכול לקחת את נשמתו.

ורש"י מבאר "הוה יתיב וגריס - שלא יקרב מלאך המות אליו, שהתורה מגינה ממות". ובשפת אמת (בגמ' שם) כתב "לולי פ'י רש"י אפ"ל דבההוא יומא דמת ב' הוי יתיב וגריס משום שהיה יום של מתן תורה", בשבועות לומדים תורה כל הזמן, ולכן דוד המלך למד כל אותו היום.

הקב"ה דן כיצד השפיעה התורה על העולם משבועות שעבר

וכידוע מרגלא בפומיה של רבנו הגדול מרן ראש הישיבה הרב שך זצוק"ל, שהיה תמיד אומר בשם מרן הגר"ז מלצר זצוק"ל, שחג השבועות הוא יום הדין לתורה, וכמוש"כ בשל"ה (מסכת שבועות, פרק נר מצוה, ט') "וכמו שתקנו לומר זה היום תחלת מעשיך כדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם, כן רצה ביום מתן תורה, שהוא מורה על חידוש העולם להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדון על פירות האילן, כדאיתא בפרק קמא דראש השנה (טו), בארבע פרקים העולם נידון וכו', בעצרת על פירות האילן. וכבר ביארנו כי הפירות ההם הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא. והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה", פירות האילן שנידונים בשבועות אלו הנשמות של כלל ישראל, שדנים כמה הם יזכו לתורה.

וכשם שבראש השנה הקב"ה דן את כל העולם, ובדוק איך כל אחד התנהג בשנה האחרונה, כך גם בדין על התורה, הקב"ה דן את כל העולם לגבי התורה, ובדוק מה התורה עשתה בעולם בשנה האחרונה, כמה היא השפיעה. ולכן בשבועות, שהוא יום הדין על התורה, עלינו ללמוד כל היום תורה.

והיות ושבועות הוא יום הדין על התורה, חובת הלימוד היא לא עד תפילת שחרית, הלימוד צריך להיות כל היום ביתר שאת, עד אחרי שבועות, הדין לא נגמר. בשבועות אנחנו צריכים לחיות כל היום תחת השמחת יום טוב של תורה, בלי שום פריקת עול, לא רק על השעות לימוד שבילילה.

שערי טומאה - אכילת תענוג

עם ישראל יצאו ממצרים כשהיו במ"ט שערי טומאה, ועד שבועות הגיעו למ"ט שערי קדושה, לשיא הקדושה, וכתוב שכל מקום שיצאו משער טומאה נכנסו לשער קדושה שכנגדו. אנו אין לנו השגה והבנה מהו שער טומאה ומהו שער קדושה, אך מה שנוגע אלינו הוא מש"כ החזון איש באגרות (ח"א, אגרת כ') את ההנהגות הראויות לבן תורה, "ליזהר מאד מאד מאכילת תענוג, ואם בטומאת הגוף יש ראשון לטומאה ויש אב הטומאה ויש אבי אבות, בטומאת הנפש של מלאוי

אפשר לזכות שהדברות יתקעו בליבנו

עד עתה עסקנו בהכנה לקבלת התורה, ימי הספירה, אבל עכשיו מגיע חג מתן תורה, כל ההשפעות חוזרות, ואם אנחנו רוצים לנצל אותם, עלינו לדעת מה היה שם במתן תורה, כדי לדעת מה אנחנו צריכים לעשות עכשיו.

כשעם ישראל קיבלו את התורה בהר סיני, הקב"ה אמר את הדיבור הראשון, עם ישראל שמעו, פרחו נשמתם, החיו אותם, הקב"ה אמר את הדיבור השני, ושוב פרחו נשמתם. עם ישראל קיבלו את הלוחות עם עשרת הדברות. ובמדרש (שיר השירים רבה א', ט"ו) "בשעה ששמעו ישראל אנכי ה' אלהיך נתקע תלמוד תורה בלבם והיו למדים ולא היו משכחין".

הדברות השפיעו על עם ישראל שנתקעה התורה והאמונה בליבם לעולם ועד, כל דיבור נתקע בליבם. ההשפעות האלו חוזרות גם אלינו, הדבר הזה יכול להיות גם היום, הדיבור נמצא ויכול גם להתקע בליבנו. וכיצד זוכים לזה?

החילוק בין לוחות ראשונות ללוחות שניות

משה רבינו שבר את הלוחות הראשונות אחרי החטא העגל, ושוב עלה להר וירד ביום הכיפורים ונתן לעם ישראל לוחות שניות. ובגמרא (עירובין ד:): "מאי דכתיב חרות על הלוחות אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל". והגרש"ש בהקדמת שערי יושר כותב: "היינו שהיתה סגולה בהם שאם למד אדם פעם אחת היה שמור בזכרונו לעולם וענין זה הרגיש משה רבינו ע"ה שעלול ע"ז להיות חילול הקודש נורא מאד שאפשר שיזדמן שיהיה איש מושחת ומגואל במעשים רעים בקי בכל חדרי התורה וכו', ולכן מצא משה רבינו ע"ה שראוי שלוחות אלה ישתברו ולהשתדל לקבל לוחות אחרים וכו' שאינם מתקיימים רק בתנאים וגדרים וכו', והוא רמז לכל מקבלי התורה שיכין כל איש ישראל לוחות לעצמו לכתוב עליהם דבר ד' וכפי הכשרתו בהכנת הלוחות כן תהיה קבלתו מתחילה וכן גם אח"ז אם יתקלקלו אצלו הלוחות אז לא תתקיים התורה", בלוחות ראשונות אם אדם היה לומד תורה הוא לא היה שוכח לעולם, רק מלוחות שניות ואילך נתחדש שניתן לשכוח מהתורה.

והסיבה שמשה רבינו שבר את הלוחות ולא המתין עד שעם ישראל יתקן את חטא העגל, כיון שמשה רבינו ראה שאם זה יהיה כך, שהלוחות יהיו מעשה אלוקים ולא ישכחו את התורה שלומדים יתכן שיהיה קלקול גדול, יתכן אדם שילמד הרבה תורה, וגם אם אח"כ יצא לתרבות רעה התורה תישאר אצלו, הוא לעולם לא ישכח את זה, וזה חילול ד' גדול, הנה רואים שעם ישראל קיבלו את התורה ובכל אופן הם עשו עגל. והקב"ה הסכים עמו ואמר לו שיעשה את הלוחות בעצמו, שהלוחות לא יהיו מעשה אלוקים, אלא מעשה ידיו של משה.

הלוחות הראשונות היו כולם מעשה אלוקים, אבל את הלוחות שניות משה רבינו עשה והקב"ה כתב, אם היה נשאר לנו הלוחות ראשונות, לעולם לא היינו שוכחים את התורה, הם היו נחקקים בלב, בצורה שלא יכול לצאת לעולם. אבל הלוחות שניות אמנם נחקקו גם בלב, הכתב היה חקוק על הלוחות, אבל מאז התחדש שכל אחד צריך להכין את הלוח בעצמו, מעשה ידי אדם, ותלוי כל אחד כמה הוא מכין את הלב, כמה הוא מכין את הלוח, הלוח הם מעשי אדם, ומי שהכין את הלב, הקב"ה כותב עליו, אבל אם הלב לא מוכן, הקב"ה לא יכתוב.

"חרות על הלוחות" - כתב המתקיים

יש כמה סוגי כתבים, יש כתב שכותבים ע"ג החול, אבל הרוח מגיעה ומפזרת את הכתב. אפשר לעשות שורה של אבנים, אולי יש בזה דין והלכות כתיבה (לגבי שבת), אבל גם את זה אפשר לפזר והכתב נעלם. אפשר לכתוב על נייר בדוי, אבל גם את זה אפשר למחוק, אבל חקיקה בלוחות, את זה אי אפשר להוריד, אפשר אולי לשבור את הלוח, אבל את הכתב אי אפשר למחוק.

בשבועות אם אנחנו רוצים לחרוט את התורה על הלב, צריך לרצות בכל לב רק את התורה, בכל מחיר ובכל מצב, אין דבר אחר - רק כך הלב פתוח ומוכן, ורק כך התורה נקלטת.

"קול ד' חוצב להבות אש"

אבל לא מספיק רק לקבל את התורה בשבועות, אנחנו צריכים לדאוג גם להמשך. הגרש"ש כותב בהקדמה שהלוחות ראשונות היה מהקב"ה, וכתוב (תהילים כ"ט, ז) "קול ד' חוצב להבות אש", ומפרש: "שהיה הדבור של עשרת הדברות יוצא בלהבות אש מפיו ונחקק על הלוחות כתבניתם", וכשמשנה רבינו שבר את הלוחות האותיות פרחו באוויר ועברו ללוחות שניות (יעו"ל כ"י יקר שם). אבל הלוחות הראשונות נשברו ואין יותר את הלוחות הללו, והלוחות שניות, היות וכל אחד מכין לעצמו את הלוח, אם הלוח יתקלקל, התורה תימחק אצלו, לא יהיה לו תורה.

כמה שהכנו את עצמנו למתן תורה, כל אחד לפי מעשיו שהוא, בשבועות צריך לזכור שעכשיו זה הרגע שהקב"ה כותב עלינו, עכשיו יש את כל ההשפעות, וכשהלב פתוח - הכל נכנס. בידיו של אחד אחד להחליט שנותן את כל ליבו לתורה, עכשיו זה הרגע, וכמו שכותב רבנו יונה (שע"ת שער ב, י) "כאשר ישמע מוסר החכמים והמוכיחים יקשיב וישמע ויכנע ויחזור בתשובה, ויקבל בלבו כל דברי התוכחות, ושלא יגרע דבר מדבריהם. והנה האיש הזה ברגע קטן יצא מאפלה לאור גדול, כי עת אשר יאזין ויסכית ולבבו יבין ושב ויקבל ביום שמעו דברי המוכיח, ויקיים עליו להיותו עושה ככל אשר יורהו תופשי התורה מן היום ההוא ומעלה, להזהר כאשר יזהירו יודעי בינה לעתים, עלתה בידו התשובה ונהפך לאיש אחר. ומעת אשר קבל כזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו, קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצות והמוסרים, ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה", ברגע שהאדם מקבל על עצמו קבלה טובה בקבלה גמורה - נחשב לו כאילו עשה וקיים את מה שקיבל על עצמו.

עכשיו זה הזמן, ואם העשייה תהיה בשלמות ובלבב שלם - קבלת התורה תהיה בדרגה גבוהה הרבה יותר.

(עבר שבועות תשפ"ה)

התאווה באכילת תענוג, מתאחד ראשון לטומאה ואב הטומאה ואבי אבות הטומאה, דבר זה הוא מן השפלים מאד מעכבים את הלימוד, וכדאמרו במדרש והובא בתוס' כתובות ק"ד א' עד שאדם מתפלל שיכנסו ד' לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, כמו שבטומאת הגוף יש כמה דרגות, ראשון לטומאה, שני לטומאה, עד אבי אבות הטומאה, כך גם בטומאת הנפשות, והטומאה הגדולה שהיא ראשון ושני ואבי אבות הטומאה, היא אכילה של תענוג, ומי שאוכל כדי להנות - יש בזה את כל הטומאות, שפלות הנפש, והדבר הזה מונע מכל עליה בתורה.

החזון איש כותב בהמשך דבריו שצריך גם להתפלל הרבה לזכות לתורה, ולא לרדוף אחר הכבוד. אבל נדבר על החלק הראשון, אנחנו חושבים שכדי להגיע לשערי טומאה צריך לעשות עבירות גדולות, אבל הנה, מאכילה פשוטה, מזה אפשר להגיע לשערי טומאה.

יש עוד מ"ח שערי טומאה חוץ מאכילה לתענוג, אבל מדברי החזון איש אנו למדים שגם שאר שערי הטומאה נוגעים לתכונות הלא טובות של האדם, כבוד, קנאה, תאוה, זה הטומאה שמונעת את האדם מלהיות קדוש, זה הטומאה שמנגדת את התורה.

כשחוקקים מוציאים מהלב את האכנים והתכונות הרעות

וכמו שאמרנו, כל אחד מכין לעצמו את הלוח של התורה, ופשיטא שכל זמן שיש לאדם את המידות הללו שהתורה לא תיקלט אצלו. כשכותבים, כותבים על הלוח והלוח נשאר שלם, אבל כשחורטים - מוציאים במקום החריטה אבנים, חוצבים חתיכות אבן, והחלל שנוצר - הוא הכתב.

אם אנחנו רוצים שבלב שלנו יכנס התורה, צריך להוציא משם משהו, להוציא דברים אחרים, רק כך אפשר לכתוב, אי אפשר להשאיר את הלב כמו שהוא, שהכל יישאר אותו דבר, מי שמשאיר את הלב בשלמותו, הכתב נכתב על הלב, וכתב שכתוב על הלב, זה מתפוגג, וכמו מי שכותב על ידו שהכתב נמחק, רק כתובת קעקע - חרוטה, רק היא נשארת, וכך גם על הלב, אם זה כתוב על הלב - הכתב נמחק, רק חריטה נשארת, והכל תלוי לפי מה שכל אחד הכין את לבו.

אור חדש: "המה יעלו בהר" - ליקוט שיחות ומאמרים מרבינו מרן שליט"א להמשך עליית חג מתן תורתנו

מתוך מאמר "לא לאבד את הרגשת ה'כתר תורה" המובא בקונטרס החדש "שיר" לרגל שמחת הישיבה ביום ראשון ח' סיון תשפ"ו

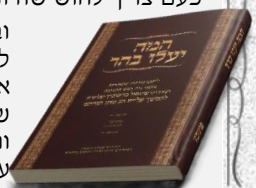
חג השבועות בא לבטא את ההכרה מה זה תורה, ומה התורה הקדושה דורשת מהאדם, ביום הגדול הזה אפשר בניקל להגיע להכרה שיכולה לשנות את האדם שהתורה תכנס בו ותבוא אליו, וזה המעלה הגדולה ביום זה. בהר סיני נכתרו בכתרים, "כתר תורה" - כתר, הוא הביטוי של המלכות - של השלטון. כשמלאכים ענדו להם כתרים לראשם ונכתרו בכתר תורה, היינו שאין שלטון לדבר אחר חוץ מהתורה הקדושה, וכל התאוות והרצונות בטלות לתורה, ולזה זכו בהר סיני. וגם כעת כל אחד יכול לזכות לכתר תורה, אבל קודם לכן צריך שידע בבירור שהתורה היא כתר, וכך יכול לזכות לכתר תורה, התורה אינה עול אלא מתוקה מדבש אף שבתחילה צריך לעמול כשור לעול וכחמור למשא (ע"ז ה), אך לאחר שלומד עוד ועוד הוא מקבל טעם ומתיקות בתורה.

והנה אצלנו בשבועות יעוירים ולומדים כל הלילה, וישנים לפני כן וגם לאחר מכן, אך הא פשיטא שעם ישראל אחר שקיבלו את התורה לא הלכו לישון, שהרי ברגע שניתנה להם התורה נשתנה העולם. ואילו כשאנו לומדים בלילה במקום ביום ומחליפים השעות אין לזה משמעות באמת, ורק שבאים לבטא את ההרגשה שלו היינו יכולים לא היינו יושנים כלל ועוסקים בתורה כל העת. והנה בחז"ל כתוב שהאוכל ואינו עוסק בדברי תורה בסעודתו כאילו אוכל זבחי מתים, ומבאר החסיד יעב"ץ (באבות שם) שהאוכל נהנה ושמח בסעודתו, וכשאינו עוסק בדברי תורה מראה שיש שמחה שלא בדברי תורה. זהו זבחי מתים! כשמרגישים שמחה צריך לשתף בזה את התורה, וכשמחים בדברים אחרים זהו עלבונה של תורה, זבחי מתים, ובשבועות ג"כ אוכלים וישנים בתחושה שהתורה כבר נמצאת אצלנו, קיבלנו כבר את התורה, שוכחים מהכל, ואין לך עלבונה של תורה גדול מזה, כאילו לא נשתנה כלום, וכשרוצים לבטא את ההכנה למתן תורה - את ימי הספירה שסופרים מיציאת מצרים ועד מתן תורה, לומר שתכלית כל מה שאירע לעם ישראל הוא קבלת התורה, ביום הזה, ההרגשה צריכה להיות שהרוחניות היא השלטת, והעולם הזה טפל לתורה, ולא לאבד ח"ו את התחושה הזו.

ואולם אם נשאר למחרת שבועות כמו קודם שבועות בלא שינוי ח"ו, אין לך עלבונה של תורה גדול מזה, והבת קול 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה' יוצא מהר חורב, שזהו המקום שניתנה בו התורה, וחלילה יתכן שבאותו היום - חג השבועות, ובאותו מקום, ובאותו הזמן יהיה עלבונה של תורה, אם לא נעריך כדבעי את התורה. התורה משנה את האדם, ונתנת לו מלכות וממשלה ששולט על כוחותיו, וזהו הקבלה של נעשה ונשמע, שאין שום דבר אחר זולת התורה, עד כדי שאין צורך בשינה, כל הכוחות משועבדים לתורה, ואם אחר הלימוד מיד אוכלים ושותים ושמחים ונהנים מצרכי הגוף, מאבדים הכל.

אנו סבורים שאחר שעברו את הלילה כבר קיבלו את התורה, וכבר ממחרת, ומאבדים בתפילה את אוירת מתן תורה, ובחז"ל (ילקוט"ש המובא לעיל) מבואר שקריאת התורה הוא זמן הקבלה "כאילו אתם עומדים לפני הר סיני", הלילה הוא הכנה לקריאת התורה, וצריך שהיום הזה יהיה יום אחר, שהאדם יחוש שבזכות התורה הוא מרום על כל המעשים, וזהו קבלת התורה, וכך נזכה לתורה. ואמנם במשך החיים זוכים להרבה מעמדי מתן תורה, בכל שנה ושנה בחג השבועות, ובכל פעם צריך לחוש שהיום הזה מקדם ומרומם, וביום הזה מתנהגים באופן אחר.

ובאמת ההרגשה הזו צריך שתהיה לא רק ביום שבועות בלבד, אלא בכל השבוע שחל בו, ולכל השנה, והגמרא (ר"ה ה) דורשת תשלומין לקרבנות חג השבועות כל שבעה מהפסוק "חג השבועות", מפני שכל השבוע הוא "שבוע של שבועות", שבוע של קבלת התורה, ובעוונותינו אחר שבועות יש תמיד חלילה "ויסעו מהר ד", וגם מי שנתרומם בשבועות מצוי שיש רפיון אח"כ וכמאן דליתא. אולם אם עוד שבוע אחר שבועות נהיה בדרגה של קבלת התורה, אזי יש לנו שייכות לתורה, ובשבוע הזה כמה דינרים שנספור - כל מה שנצבור, כך תהיה ההשפעה, והקבלה של הימים הנוראים נועדו לתשובה ולתיקון המעשים, וכאן הקבלה היא על התכלית, על האדם עצמו ששיגיע להכרה שכרת תורה עולה על כולו, כעת עוסקים ביסוד האדם, וניתן לנו זמן מסוגל לזה.

משאות ההכנה מרבינו מרן שליט"א - בישיבה הקד', בהיכל הכולל, בישיבת 'ברכת כהן', בישיבת 'אהל תורה', בישיבת 'דרכי שמואל', בישיבת 'תורת אהרן' - שלוחה 6

י"ל ע"י מכון 'צור התורה'
לתרומות והנצחות:

02-302-4186

לקבלת הגיליון מידי שבוע באמייל:
mzh0747@gmail.com

בלייל התקדש החג
קודם תפילת מעריב

מאמר חג מרבינו מרן שליט"א

בבית המדרש 'אלפי מנשה'
רחוב בלוי 8 בני ברק

מולא טבא נשטר בזאת ברגשי גיל קמיה ידיתו הדגול
תלמיד נאמן ונסור לרבינו מרן שליט"א
החתן הרב שמואל אהרן הירש הי"ו
בן ידידו עוז ומגדול הגאון רבי נפתלי שלום א"א
לרגל שמחת נישואיו ביום ב' ט' סיון תשפ"ו
באולימי ארמונות חן בבני ברק

שמחת הישיבה - בית רבינו מרן הרב זיע"א
נישואי החתן הדגול הרב מרדכי אליהו מרקוביץ הי"ו
בן הגאון רבי יוסף שלמה שליט"א ר"י דרכי שמואל ב"ש
ונכד רבינו הגדול מרן שליט"א
שתתקיים ביום א' ח' סיון תשפ"ו באולימי ארמונות חן בבני ברק
"פירח ימינו צדיק ברוב שלום עד בלי ירח"

קו השיעורים והשיחות שנמסרו מפי רבינו מרן ראש הישיבה הגאון רבי שמואל מרקוביץ שליט"א 0733-71-84-08